

CHIROJEUGD, jeugdbeweging voor jongens en meisjes uit alle lagen van de bevolking, opgericht in 1941.

Chiro bood een alternatief voor de patronaten, die als parochiale jeugdzorg waren voorbijgestreefd. Nadat Jos Cleymans' poging om patronaten en **Jeugdverbond voor Katholieke Actie (JVKA)** te heroriënteren in 1935 mislukt was, vormden enkele patronaten in Vlaams-Brabant en Antwerpen de voedingsbodem voor Chiro. In 1941 trad Chiro naar buiten en verwoordde haar doelstellingen in de *Belijdenis*, die begon met "Ik ben een fiere, Vlaamse, Christi-jongen". Een interne nota uit 1942 legde de beleidlijn over het Vlaamse karakter van Chiro vast. Chiro zou tactvol gebruikmaken van de natuurlijke band met de Vlaamse volksgemeenschap om haar godsdienstig doel te bereiken, maar daar mocht nooit een politieke betekenis aan worden gegeven. Dit uitte zich bijvoorbeeld in het gebruiken van het Christusmonogram en de klauwende leeuw in enkele publicaties.

Onmiddellijk na de oorlog onderstreepte Chiro dat haar strijd voor Christus-Koning niets anders dan een Vlaamse strijd kon zijn. Daar de Chirobanier een godsdienstig symbool was, konden daarnaast geen andere als driekleur of leeuwenvlag gebruikt worden. Chiro reageerde verontwaardigd op de vernieling van de IJzertoren, maar riep niet op voor de **Jeugdbedevaart naar de IJzer**. Zij toonde nauwelijks interesse voor het Paascongres der Vlaamsche Jongeren (1948) en initiatieven van het **Algemeen Nederlands Zangverbond (ANZ)**.

Chiro verwerkte in spelen, verhalen, liederen en heemversieringen associaties met een Vlaams gemeedsleven en verwees uitzonderlijk bijvoorbeeld naar **Renaat de Rudder** of de gebroeders **Edward en Frans van Raemdonck**.

Pas in 1950 publiceerde het leidingsblad *Gloed* een artikel over Vlaanderen. Chiro herhaalde gelijktijdig christelijk en Vlaams te zijn en nam de klauwende leeuw opnieuw als Chirosymbool in de *Keure* op. Voortaan publiceerde men oproepen om met de oudste leden naar de **IJzerbedevaart** te gaan, maar verder deed Chiro geen inspanningen. De jongere leden dienden thuis te blijven en hun leiders konden zich één voelen in de Vlaamse strijd door het opvoeden van de jeugd. Chiro pleitte ervoor zoveel mogelijk **Algemeen Beschaafd Nederlands** te spreken. Zij nam een wisselende houding aan tegenover de **Dag van het Vlaamse Lied**, de tegenhanger van het **Vlaams Nationaal Zangfeest** dat evenmin haar steun kreeg. De beweging gebruikte het **Guldensporenthema (Guldensporenslag)**, deed mee met het **Rodenbachjaar (1956)**, participeerde aan het **Vlaams Jeugdkomitee voor de Wereldtentoonstelling** en **amnestiebetogingen**. Chiro toonde veel belangstelling voor de taalproblemen te **Brussel** en steunde intensief haar groepen in de **Brusselse agglomeratie**.

Rond 1960 werd Chiro actiever inzake **V.B.** Chiro kondigde jaarlijks het **ANZ-zangfeest** aan en het **Verbond West-Vlaanderen** bevorderde de deelneming aan de **IJzerbedevaart**, die opvallend aandacht kreeg in het leidingsblad. In 1965 publiceerde het leidingsblad een dossier over de **V.B.** met tips om aan Vlaamse opvoeding te doen: het zingen van **Nederlandstalige liederen**, spelen rond thema's als 'staal te Zelzate', en zich bewust als **Vlaming** gedragen. In 1967 vroeg de redactie aandacht voor de **verfransing in Brussel**, de **taalproblemen in Leuven** en het **antisociale franskiljonisme**. Chiro liet zich niet in met partijpolitiek, maar bleef de **Brusselse Vlamingen** steunen. Op de belangrijkste Chiro-bijeenkomst **Top '64** stond het **jong-christen-zijn** centraal zonder dat **Vlaanderen** aan bod kwam. De beweging verruimde haar doelgroep en voegde in 1966 aan haar naam toe: **Vlaams Verbond van Parochiale Jeugdtehuizen**.

Vanaf 1970 koos Chiro op speelse wijze voor het maatschappijkritische en verloor tijdelijk belangstelling voor de **V.B.** Chiro hield haar leden wel voor bewust te leven in **Vlaanderen**. Maar de oprichting van de **vzw Chirojeugd-Vlaanderen** in 1976 had enkel een **juridisch-organisatorische betekenis**. Chiro toonde een dubbele houding tegenover het **ANZ** – voor **federalisme** en tegen het **Zuid-Afrikaanse volkslied** – en verzeilde mee in de polemiek rond het **Vlaams Progressief Zangfeest**. In plaatselijke groepen groeide kritiek zowel op de verrechtsing van de **V.B.**, als op de linkse houding van Chiro tegen **apartheid**. In 1978 stelde Chiro dat er

geen Vlaamse ontvoogding kon zijn zonder uitgesproken maatschappijvisie en koppelde daarom zelfbestuur en federalisme aan solidariteit met alle verdrukte volkeren. Chiro vertaalde dat naar de plaatselijke werking als leerschool voor democratisch zelfbestuur. De 45 Chirogroepen in de Brusselse agglomeratie bleven belangrijke Vlaamse ker-
nen.

In 1990 koos Chiro voor multicultureel samenle-
ven. In 1992 bracht het leidingsblad een themanum-
mer rond Vlaanderen. Chiro voelde zich vanuit
haar streven naar rechtvaardigheid en gelijkheid
verbonden met de Vlaamse strijd, maar stelde vra-
gen rond Vlaamse eigenheid. Chiro betreurde de
negatieve weerklanken rond de Vlaamse zaak door
degenen die opriepen tot onverdraagzaamheid.
Brusselse Chirogroepen onderstreepten hun eigen-
heid wanneer het erop aankwam migranten op te
nemen.

Chiro bleef steeds afstandelijk tegenover de V.B. en
zocht naar eigen vormen van Vlaamse opvoeding.
De nationale leiding was voor een aantal groepen te
Vlaams en voor andere niet Vlaams genoeg. Binnen
Chiro bleef de V.B. steeds een ondergeschikt
thema.

LITERATUUR: *Vijftig jaar zondag. Een verhaal over de Chiro van vroeger naar nu*, 1984; – M. de Vroede en A. Hermans, *Vijftig jaar Chiroleven 1934-1984. Aspecten uit verleden en heden van een jeugdbeweging*, 1985; – W. Baeten, *Patronaten worden Chiro. Jeugdbeweging in Vlaanderen 1918-1950*, 1993.

ILLUSTRATIE(S), zie: Karel van Isacker.

WAITER BAETEN